

İlgili Kanun / Madde
6100 S. HMK/27,137

T.C.
YARGITAY
9. Hukuk Dairesi

Esas No. 2016/22210
Karar No. 2020/7826
Tarihi: 15/09/2020

**● ÖN İNCELEME DURUŞMASI
YAPILMADAN TANIK BİLDİRİMİ İÇİN
KESİN SÜRE VERİLEMEYECEĞİ**

ÖZETİ Mahkemece bir kısım deliller toplandıktan sonra taraflar hazır olmaksızın hazırlanan dosya üzerinden yapılan ön incelemede tensip zabtı ile davalıya tanık isim ve adreslerini bildirmesi için 2 haftalık kesin süre verilmiş, bu zabıt davalıya 10/02/2015 tarihinde tebliğ olmuştur. Davalı bu ara karar gereği tanık isim ve adreslerini bildirmemiş, daha sonra bilirkişi raporuna karşı beyan dilekçesi ile tanık isim ve adreslerini bildirmiş ise de 23/06/2015 tarihli duruşmada davacının verilen kesin sürede tanıklarını bildirmedeği gerekçesi ile davalının tanık dinletme talebinin reddine karar verilmiştir.

Yukarıda içeriği aktarılan Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 137 ve 140. maddesi hükümleri dikkate alındığında mahkemenin ön inceleme duruşması yaparak öncelikle uyuşmazlık konularını belirlemesi ve ondan sonra ihtilafli konularla ilgili delillerini bildirmeleri için taraflara süre vermesi gerekirken, tarafları ön inceleme duruşma davetiyesi gönderilmeden dosya üzerinden yapılan ön incelemede verdiği kesin süreye istinaden davalının savunma hakkını kısıtlar biçimde tanıklarının dinlenmesi talebini reddetmesi bozmayı gerektirmiştir.

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin davalıya ait lokantada 1998-2014 yılları arasında aşçı olarak haftalık 425 TL ücretle çalıştığı, fazla çalışma ve genel tatil çalışması yaptığı halde ücretinin ödenmediği, iş akdinin işverence haksız olarak feshedildiği iddiası ile kıdem ve ihbar tazminatı, yıllık izin ücreti, fazla çalışma ve genel tatil ücreti alacaklarının hüküm altına alınmasını talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece yapılan yargılama neticesinde davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 21/03/2007 tarih ve 2007/8-161 esas, 2007/155 karar sayılı kararı ile de belirtildiği üzere adil yargılanma ve dinlenilme hakkının bir gereği olarak hakim, taraflara duruşmalarda hazır bulunmak, iddia ve savunmalarını bildirmek için imkan vermeli, tarafları usulüne uygun bir biçimde duruşmaya davet etmelidir. Fakat tarafların kendilerine tanınan bu imkana rağmen, duruşmaya gelmek zorunluluğu yoktur. Hukuk davalarında duruşmaya gelmemenin müeyyidesi, dava dosyasının işlemden kaldırılması veya yargılamanın gelmeyen tarafın yokluğunda devam edilmesidir.

Dava ile ilgili olan kişilerin davaya ilişkin bir işlemi öğrenebilmesi için, tebligatın usulüne uygun olarak yapılması, duruşma gün ve saatinin muhataba bildirilmesi gerekmektedir. Duruşma günü ile tebligatın çıkarıldığı tarih arasında makul bir süre olmalıdır. Aksi takdirde tarafların hukuksal dinlenme ve savunma hakkı kısıtlanmış olur.

AİHM'ye göre de iç hukuktaki duruşmada hazır bulunma hakkını kullanıp kullanmamaya karar verecek olan davanın bir tarafına, duruşmaya katılma imkanı verecek şekilde duruşmanın bildirilmemesi, silahlarda eşitlik ve çekişmeli yargılama ilkelerini özünden yoksun bırakır.

Diğer taraftan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 27. maddesinde yer bulan “Hukuki Dinlenilme Hakkı” gereğince davanın tarafları, müdahiller ve yargılamanın diğer ilgilileri, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahip olup, bu hakkın yargılama ile ilgili olarak bilgi sahibi olunmasını, açıklama ve ispat hakkını, mahkemenin, açıklamaları dikkate alarak değerlendirmesini ve kararların somut ve açık olarak gerekçelendirilmesini içermektedir. Mahkeme, iki tarafa eşit şekilde hukukî dinlenilme hakkı tanıyarak hükmünü vermelidir. Anayasanın 36. maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının en önemli

unsuru olan hukukî dinlenilme hakkı, adil yargılanma hakkı içinde teminat altına alınmıştır. Bu hakka, tarafın hâkime meramını anlatma hakkı ya da iddia ve savunma hakkı da denilmektedir. Ancak, hukukî dinlenilme hakkı, bu ifadeleri de kapsayan daha geniş bir anlama sahiptir. Bu hak çerçevesinde, tarafların gerek yargı organlarınınca gerekse karşı tarafça yapılan işlemler konusunda bilgilendirilmeleri zorunludur. Kişinin kendisinden habersiz yargılama yapılarak karar verilmesi, kural olarak mümkün değildir.

Bu kapsamda hukuki dinlenilme hakkı, bilgilendirme/bilgilendirme, açıklama yapma, yargı organlarınınca dikkate alınma ve kararların gerekçeli olması gibi hususları içerdiği açıktır. Bilgilendirme hakkı, yargılamanın içeriğine dair tam bir bilgi sahibi olmanın yanında gerek karşı tarafın gerekse de yargı organlarının dosya içeriğine yapmış oldukları işlemleri öğrenmelerini kapsar. Bilgilendirme/ bilgilendirme hakkının etkin biçimde kullanılabilmesi için gönderilecek tebligat ve davetiyelerde kanunda öngörülmüş şekil şartlarına sıkı sıkıya uyulması gerekmektedir. Ayrıca bu hak sadece davanın başındaki iddia ve savunmalar açısından değil yargılamanın her aşamasında dikkate alınmalıdır. Bu kapsamda devam eden bir yargılamada, tarafların açıklamaları için bilgilendirme yeterli olmayıp yargılamada yer alan diğer kişilerin (tanık, bilirkişi gibi) açıklamaları açısından da önemlidir. Bilgilendirme hakkının usulüne uygun kullanımı ile tarafların haklarında öğrendikleri isnat ve iddialara karşı beyanda bulunabilme, davaya yönelik bilgi ve belge verebilme yani açıklama yapma hakkı da hukuki güvenceye bağlanmaktadır. Böylece davanın her iki tarafına eşit şekilde açıklama yapma hakkı tanınması ile adaletin görünür kılınması sağlanacaktır. Açıklamada bulunma hakkı, tarafların, yazılı veya sözlü şekilde iddia ve savunmalara karşı itirazda bulunabilme, davaya ilişkin beyanda bulunmalarını sağlar.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 137. maddesinde, “(1) Dilekçelerin karşılıklı verilmesinden sonra ön inceleme yapılır. Mahkeme ön incelemede; dava şartlarını ve ilk itirazları inceler, uyuşmazlık konularını tam olarak belirler, hazırlık işlemleri ile tarafların delillerini sunmaları ve delillerin toplanması için gereken işlemleri yapar, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği davalarda onları sulhe teşvik eder ve bu hususları tutanağa geçirir. (2) Ön inceleme tamamlanmadan ve gerekli kararlar alınmadan tahkikata geçilemez ve tahkikat için duruşma günü verilemez.”

140. maddesinde ise, “ (1) Hâkim, ön inceleme duruşmasında, dava şartları ve ilk itirazlar hakkında karar verebilmek için gerekli görürse tarafları dinler; daha sonra, tarafların iddia ve savunmaları çerçevesinde, anlaştıkları ve anlaşamadıkları hususları tek tek tespit eder. (2) Uyuşmazlık konularının tespitinden sonra hâkim, tarafları sulhe teşvik eder; bu konuda sonuç alınacağı kanaatine varırsa, bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir duruşma günü tayin eder. (3) Ön inceleme duruşmasının sonunda, tarafların sulh faaliyetinden bir sonuç alıp almadıkları, sonuç alamadıkları takdirde anlaşamadıkları hususların nelerden ibaret olduğu

tutanakla tespit edilir. Bu tutanağın altı, duruşmada hazır bulunan taraflarca imzalanır. Tahkikat bu tutanak esas alınmak suretiyle yürütülür. (4) Ön inceleme tek duruşmada tamamlanır. Zorunlu olan hâllerde bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir duruşma günü tayin edilir. (5) Ön inceleme duruşmasında, taraflara dilekçelerinde gösterdikleri, ancak henüz sunmadıkları belgeleri mahkemeye sunmaları veya başka yerden getirtilecek belgelerin getirilebilmesi amacıyla gereken açıklamayı yapmaları için iki haftalık kesin süre verilir. Bu hususların verilen kesin süre içinde tam olarak yerine getirilmemesi hâlinde, o delile dayanmaktan vazgeçilmiş sayılmasına karar verilir.” denilmiştir.

Somut olayda; Mahkemece davalıya cevap ve delillerini bildirmesi, tanık ücreti ve tanık giderlerini yatırması için 2 haftalık kesin süre verildiği ihtarını içerir tensip zabtı ile dava dilekçesi davalıya 18/09/2014 tarihinde tebliğ edilmiştir. Davalı süresinde verdiği cevap dilekçesi ile tanık deliline dayanmış ancak tanık isimlerini bildirmemiştir.

Mahkemece bir kısım deliller toplandıktan sonra taraflar hazır olmaksızın hazırlanan dosya üzerinden yapılan ön incelemede tensip zabtı ile davalıya tanık isim ve adreslerini bildirmesi için 2 haftalık kesin süre verilmiş, bu zabıt davalıya 10/02/2015 tarihinde tebliğ olmuştur. Davalı bu ara karar gereği tanık isim ve adreslerini bildirmemiş, daha sonra bilirkişi raporuna karşı beyan dilekçesi ile tanık isim ve adreslerini bildirmiş ise de 23/06/2015 tarihli duruşmada davacının verilen kesin sürede tanıklarının bildirmediği gerekçesi ile davalının tanık dinletme talebinin reddine karar verilmiştir.

Yukarıda içeriği aktarılan Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 137 ve 140. maddesi hükümleri dikkate alındığında mahkemenin ön inceleme duruşması yaparak öncelikle uyuşmazlık konularını belirlemesi ve ondan sonra ihtilafli konularla ilgili delillerini bildirmeleri için taraflara süre vermesi gerekirken, tarafları ön inceleme duruşma davetiyesi gönderilmeden dosya üzerinden yapılan ön incelemede verdiği kesin süreye istinaden davalının savunma hakkını kısıtlar biçimde tanıklarının dinlenmesi talebini reddetmesi bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın sair hususlar incelenmeksizin yukarıda yazılı nedenlerle **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgililere iadesine 15/09/2020 tarihinde oybirliği ile karar verildi.